

Északmagyarország

1973 OKT 14

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG 4

ÜNNEPI TÁRLATOK A FŐVÁROSBAN

244

Budapest egyesítésének 100. évfordulóját, valamint a budapesti művészeti heteket számos kiállítás is köszönti a fővárosban. Ezek közül kerestünk fel kettőt.

Megyék népművészeti kiállítása, 1973

Első eset a 100 éves főváros történetében, sőt az országában is, hogy az egész magyar vidék népművészete egyszerre mutatkozzék be közös kiállításon, együtt kínálja a magyar népi kultúra legszébb darabjainak megismerési lehetőségeit az ország szívében.

A Magyar Nemzeti Galéria termeiben, ahol a Néprajzi Múzeumnak lesz majd otthona, most sorra, teremről teremre más megye művészetében, népének művészi képviselő erejében, díszítőmotívumaiban, használati tárgyainak praktikus, egyben gyönyörködtető megjelenítésében lelheti örömét a népművészetet kedvelő látogató. Nekünk, borsodiaknak külön öröm, hogy mindjárt, a bejáratnál, még a megyék termei előtt, a megyaszói református templom mennyezetének kazettáit láthatjuk. Az 1735-ből való festett táblák miskolci mesterek munkái, s az ő művészetüket hirdetik immár csaknem két és fél százada.

Borsod gazdag anyaggal szerepel. Igaz, más megyék is sokszínűen képviseltetik magukat, és különösen a szomszédos területeknél erősen meglátszik az egymásra hatás, illetve az, hogy a közigazgatási határok nem jelentenek népművészeti területi határokat. A borsodi tárlat domináló eleme a matyó-hímzés, de megtaláljuk a régi miskolci kerámia, a mezőcsáti kerámia emlékeit, hajdani miskolci asztalosok remekműveit.

Természetesen nagy örömmel járhatjuk más megyék kiállításait is. Rendkívül sok a hímzéses anyag. De a bútorok, a különböző használati tárgyak — némelyikről a ma embere már alig-alig tud valamit — sőt, a népi művészet és ipar kezdeti szakaszait

jelző látnivalók is igen megkapóak. Például a pásztorkalapot árusító hajdúsági vásáros sátor. Vagy a dunántúli halászkok szerszámai, a kékfestők műhelyei. Mind-mind népi-nemzeti kultúránk múltját idéző értékes darabok, s nemcsak egyszerű látnivalók a kiállításon, hanem összességükben soha nem látott bőségben és választékban reprezentálják népművészetünket.

Órákon keresztül nézeledhetünk e termekben. És ha átfedések is vannak egyes megyék között, a választék így is roppant széles, sokszínű. Talán egy gondolat hozzáfűzhető még a látottakhoz: vajon nem sorolhatnák-e a népművészethez bizonyos ipari jellegű tevékenységek emlékeit, például a kovácsmunkákat és hasonló népi alkotásokat. Lehet, hogy az országos kiállítás területi határai szorították ki ezeket?

Egészében a tárlat szép köszöntése a százesztendős fővárosnak. A megyék összefogása és az egész országnak ilyen felmutatása a több száz éves népművészet tisztelése a százéves főváros előtt.

II. nemzetközi kispasztikai biennale

Harmincöt ország zászlaja leng Budapesten, a Hősök terein, a Múcsarnok bejáratánál, jelezve a részvevő országok számát. Ennyi ország küldte el a II. nemzetközi kispasztikai biennaléra szobrászművészeinek, a kispasztika neves mestereinek alkotásait. Hatszáznál jóval több mű található a Múcsarnok 11 termében.

A kialakult hagyományoknak megfelelően egy magyar mester gyűjteményes kiállítása nyitja a sort. Ebben az évben Medgyessy Ferenc emlékkiállítása látható az első teremben, és a tárlat felőleli a 15 éve halott mester 33 szobrát és 39 rajzát. E rajzokkal teljesebb a Medgyessyről kialakult kép, értékes bevezetője a biennalének. Vele egy teremben láthatók az élő magyarok. Kerényi Jenő, Kis István, Kiss Sándor, Kovács Ferenc, Mi-

kus Sándor és Vilt Tibor alkotásai képviselik hazánkat. A további termekben az élő kispasztikai művészet legszélesebb skálája mutatkozik meg. A legkülönbözőbb anyagok, fém, kő, fa, üvegpasztik, műanyagok, és ezek kombinált felhasználásai, hagyományos, figuratív megoldások, nonfiguratív pasztikákkal váltakoznak — kis számban megtalálhatók még a mozgó, vagy tetszés szerinti formába beállítható térlasztikai munkák is.

Jóllehet, a részvevők száma mind az országokat, mind a kiállító művészeket tekintve jóval magasabb a két év előttinél, a kiállított anyag mégis kiegyensúlyozottabb, kevesebb benne a rossz értelemben meghökkentő. Tagadhatatlan, hogy látunk olyan kiállított darabokat, amelyeket, ha nem itt találkoznunk velük, talán nem sorolnánk a pasztikai alkotások közé, ezek azonban a ki-sebbséget jelentik, s a nonfiguratív művek legtöbbször is — térhatásánál fogva — roppant megkapó.

A figuratív alkotások között a többség embercentrikus. Az embert ábrázolja mindennapjaiban, nemritkán annak szorongásait tükrözi. Érdekesek az egyes ázsiai országok szinte aprólékosan cizellált finomságú, nemritkán misztikus vallási témát idéző, többnyire fémből készült pasztikai. A japánok, hinduk és a mongolok munkái között találtunk ilyeneket.

A roppant nagy anyagot bemutató tárlat természetesen sokféle véleményt váltathat ki, fogadtatása bizonyára nem egységes. A kiállított művek is rendkívül sokféle művészeti felfogást, irányzatot és többféle világnézetet is képviselnek. A legkülönbözőbb országokból érkezett művek igen nagy hányadán bizonyos szorongás kivételése érezhető. Mással magányosság, bezártság, ridegség. Talán ez a sokfajta nyelvű, nemritkán nagyon nehezen, többszörös áttétellel érthető pasztika-sokaság mégis egy nyelven szól: a szorongás, a félelem ellen, az egymás melletti békéért.

Benedek Miklós